

Posudek diplomové práce

Analýza modelů financování veřejných vysokých škol

studentky oboru Aplikace matematiky v ekonomii

Bc. Veroniky Skýpalové

Předložená diplomová práce zaměřená na analýzu modelů financování VVŠ v ČR má mimořádně velký rozsah (142 stran) a sestává vedle úvodu a závěru z 13 kapitol. Velký rozsah práce je do značné míry určen charakterem tématu – byť při promyšlenějším pojetí zpracování by mohl být o něco kratší.

V kapitolách 1 a 2 diplomantka stručně a správně charakterizuje vývoj českého vysokého školství a také principy jeho financování od r. 2002 do r. 2009. V dalších dvou kapitolách (2 a 3) uvádí základní východiska a dokumenty, které jsou určující pro typ modelu financování VVŠ, který se v ČR uplatňuje od roku 2010, a současně i pro jeho varianty aplikované v jednotlivých letech. Pátá kapitola definuje základní proměnné, které se používají ve všech variantách modelu a je zde také definována základní struktura rozpočtu VVŠ, jeho rozdělení do čtyř základních rozpočtových okruhů.

Podstatnou část diplomové práce představuje popis modelů dělení financí používaných pro rozpočtový okruh I (tj. normativní část rozpočtu) v letech 2010 až 2014, jejich analýza a analýza vývoje rozpočtů jako takových (bylo zde třeba přihlídnout také k tomu, že během let se měnila celková rozpočtovaná částka). Toto je obsahem kapitol 6 až 10 (celkem 74 stran). Diplomantka zde vycházela z *Pravidel poskytování příspěvků a dotací VVŠ MŠMT* pro jednotlivé roky a z příslušných rozpočtů, které jsou dostupné na webových stránkách MŠMT. Je třeba zdůraznit, že metodika pro tvorbu částí rozpočtu v rámci okruhu I, která je pro každý rok popsána v Pravidlech, nepoužívá matematický způsob zápisu. Diplomantka tedy musela pokaždé rekonstruovat matematický model z převážně slovního popisu; přitom se jedná o modely značně komplikované. Jistou její výhodou bylo, že mohla vycházet z analýzy modelu financování pro rok 2012 zpracované týmem vedeným vedoucí práce. Finální stav, v jakém je popis modelů obsažen v diplomové práci, je výsledkem dlouhého a pro diplomantku náročného procesu, který probíhal ve spolupráci s vedoucí práce. K výsledné podobě těchto pěti kapitol nemám žádné podstatnější připomínky.

Kapitola 11 představuje pohled na analyzované modely dělení financí VVŠ z pozice teorie vícekritériálního hodnocení a rozhodování. Diplomantka správně charakterizuje použitý typ modelu jako typ velmi blízký Saatyho metodě AHP. Jen váhy jsou určeny Metfesselovou metodou, což není na závadu, protože interpretace vah je u obou metod stejná. Nicméně zviditelnění párových preferencí pomocí Saatyho matic používajících jazykových škál se jevílo jako zajímavý problém, kterým se proto zde diplomantka zabývala. V této souvislosti mám připomínku k tabulce 11.9. – uvnitř políček by měla být uvedena jen síla preference (ne K_i, K_j), tabulka by měla být na samostatné stránce a otočená o 180 stupňů. Na str. 111 v úvodu subkapitoly 11.5. by měl být o něco lépe specifikován cíl dále prováděných výpočtů. Nejde o doporučení Saatyho metody jako „lepší“ pro stanovení vah – jí stanovené váhy by mohly ale v budoucnu být např. východiskem pro použití následné Metfesselovy alokace (jemnější stanovení vah je potřebné z hlediska omezení příliš výrazných změn na financování jednotlivých VVŠ). V každém případě je zajímavé ono verbální „zviditelnění“ párových preferencí odpovídajících (přibližně) současným vahám.

Kapitola 12 je věnována rozpočtovým okruhům II, III a IV. Na str. 124 zcela dole by mělo být doplněno, že se jedná o studenty VVŠ, kteří mají nárok na ubytovací příspěvek (v následujícím textu je ale podrobně vysvětleno, o které studenty se jedná). U rozpočtového okruhu III by mělo být zmíněno, že v současné době je již zrušen Fond rozvoje vysokých škol a na něj vynakládané prostředky se přesunuly jinam (což se projevuje v následných časových analýzách v kapitole 13) – o této skutečnosti však zřejmě diplomantka nebyla informována.

Kapitola 13 je věnována časovému vývoji financování VVŠ v letech 2010 až 2014. Spolu se závěrečnou kapitolou, kde jsou shrnuty časové změny v samotném modelu financování, hodnotím tuto část práce jako velmi dobře zpracovanou.

Práce je psaná kultivovaným jazykem, téměř bez překlepů, obsahuje velké množství názorných grafických zobrazení a v této finální podobě má dobrou logickou strukturu. Diplomantka musela k jejímu vytvoření pročíst velké množství materiálu, zorientovat se detailně v pro ni zcela nové problematice, porozumět značně komplikovaným matematickým modelům a umět je vyhodnotit z hlediska teorie a metod rozhodování. Přestože pomoc vedoucí práce zde byla nezbytná, velký podíl diplomové práce zpracovala diplomantka samostatně. Diplomová práce představuje cenný souhrnný materiál, užitečný při výzkumu v oblasti dalšího zdokonalování modelu financování VVŠ současného typu.

Práci doporučuji k obhajobě a navrhuji hodnocení A. (Předpokladem takto vysokého finálního hodnocení je ale kvalitní prezentace výsledků u obhajoby, což při takto širokém tématu může být docela obtížný úkol.)

V Olomouci 4. 5. 2014

Doc. RNDr. Jana Talašová, CSc.,
vedoucí diplomové práce